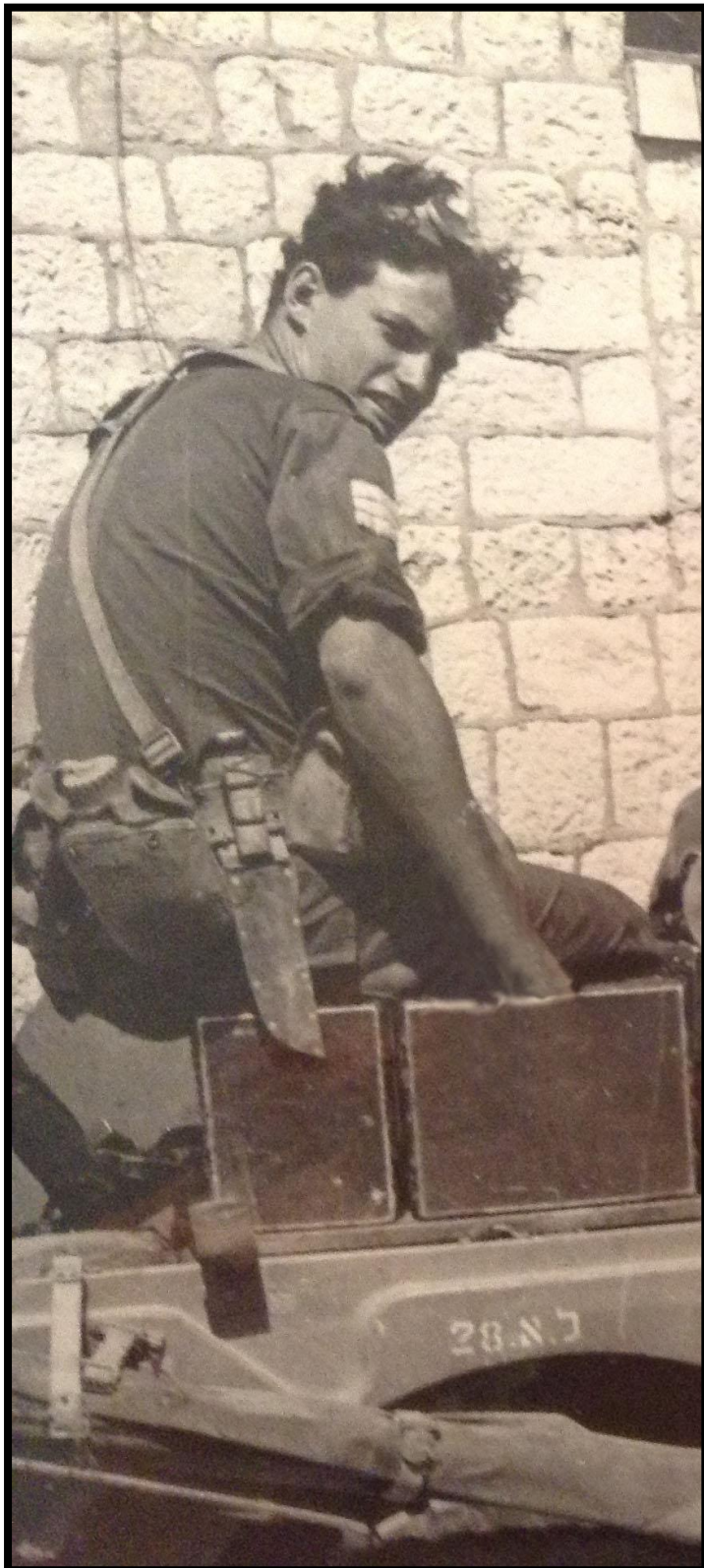

בצלאל יעיר ז"ל

מאת מוטי גובר (ברגר)

בצלאל נולד בקבוצת יבנה ב – 31 לאוגוסט 1947, ט"ו באלול תש"ז.
בן בכור לדוד ז"ל ולחנה.

בצלאל גדל בקבוצה שמשתייכת לתנועת בני-עקיבא, סביבה שמעצם טבעה הייתה סגורה ומחייבת. בשל אופיו המיוחד והעקשני יש לומר, הוא התקשה להסתגל למסגרת. כילד ומאוחר יותר כנער, הייתה לו זיקה עמוקה לחברה שבה הוא חי אבל בעקשנותו, הוא התמיד להתנהל בדרכו העצמאית והייחודית. בדרך- כלל, בכל חברה קיבוצית סגורה, הליכה כנגד הזרם שוברת את מי שרוחו לא איתנה מספיק. בצלאל היה בנוי מחומרים חזקים נפשית וגופנית. דרכו העצמאית הקשתה גם על הוריו שהיו מחויבים לחברה ובצלאל חש לא פעם את נחת זרועו של אבא דוד. אבל לא עקשן כמוהו יותר. כשהוא סיפר לי על כך, הוא חש צער על אביו, על כך שהוא גרם לו להרים עליו יד, אבל הוסיף ואמר שאבא אהב אותו ומשום כך לא חסך ממנו את שבטו.

בצלאל אהב את הפלחה, השדות, החריש, הכותנה והטרקטור, יותר מאשר את כיתת הלימוד. יחד עם זאת, בסיומו של כל יום עבודה מתיש בשדה, הוא השתדל להגיע וללמוד דף גמרא.

בצלאל אהב את התלמים אבל לא הלך בתלם, היה סקרן ואהב ללמוד אבל לא הסתגל למערכת החינוך ולחלק ממה שהיא מחייבת. הוא לא רצה שיורו לו מה עליו לקרוא אבל היה אוהב ספר.

כשהגיע מועד הגיוס לצבא יצאו כל בני מחזורו לנח"ל. כך היה נהוג ומקובל. תולדה של הנחייה תנועתית. בצלאל התעקש להתגייס ליחידה יותר משמעותית. באותם ימים של 1965 מדובר היה בהתנהלות מאוד יוצאת דופן, בקריאת תיגר כנגד המוסכמות. בצלאל התעקש לפרוץ דרך ולהתגייס לסיירת צנחנים. אחרי הטירונות בגדודים הוא הצליח להגיע לסיירת בה החל את מסלול ההכשרה. הוא היה לחובש הכיפה הראשון שהגיע לסיירת כחייל. הוא הצליח לעמוד בדרישות המקצועיות והגופניות אבל במקום שבו, באופן מסורתי, חבר מביא חבר, את הפן החברתי, את ההשתלבות בין יוצאי הקיבוץ המאוחד, האיחוד והארצי החילוניים הוא לא צלח. בצלאל לא האשים את מי שהיו אמורים להיות חברו לנשק בכך שהוא לא נקלט בקרבם. את האשמה הוא תלה בעצמו באומרו שאם הוא היה מתאמץ יותר, מתבלט יותר ומצטיין כחייל, אי-אפשר היה לוותר עליו. כעבור כתשעה חודשים הוא הגיע אלינו ל"חרוב" ונקלט ללא כל קושי.

בצלאל הניח תפילין באופן קבוע אבל מעולם לא על חשבון הזמן שיועד למשימות כלליות. הוא לא היה 'בסביבה' כשסחבנו משהו ללא רשות, או כשצדנו ועשינו על האש בשר פיגולים, הוא השתתף בתרגיל פשיטה שבוצע על בסיס צבאי אבל לא היה שם כש'פשוטו' על המטבח שלהם, פרצנו את המקרר ולקחנו מכל טוב. כזה הוא היה, היה בשלו, והוא תמיד היה אחד מהחברה. אחד מאתנו.

כעבור מספר חודשים ב"חרוב" נשלחנו, על ידי המ"פ חזי, לקורס מכ"ם בגדוד. היינו שני החיילים הראשונים שיצאו מתוך היחידה לקורס מפקדים. הצטרפנו לפלוגה ג', מחזור פברואר 1966 בגדוד 890. לא הגענו לקורס עם כושר גופני מתאים וחרקנו שיניים כבר מהפסיעה הראשונה. כל מסע או כל ריצה של "הסיבוב הלבן" הייתה בעבורנו מבחן של כוח רצון. ידענו שאנחנו מייצגים את עצמנו אבל מעבר לכך, אנחנו במבחן ומייצגים את דמותה של "חרוב" ולא הרשינו לעצמנו למעוד. מזלנו היה ששנינו צורפנו לאותה מחלקה ובסדרות בשטח היינו באותו אוהל סיירים. חוסר מזלנו היה בכך שהמ"מ, באותה המחלקה, היה כל-כך קפדן שלא לחינם מחלקתו הייתה קטנה בהרבה מכל האחרות. שובצנו במחלקה שהמיעוט ששרד בה היה גאה ביכולת שרידותו אבל הוצרך לשמור יותר שעות בלילה ולצעוד יותר פעמים תחת האלונקה. כי ככה זה כשהמחלקה קטנה.

בתוך שעות האימונים הרבות ושעות השינה המועטות נמצאו פה ושם שעות פנאי נדירות. בתחילה הייתה שעת הפנאי מחולקת ביננו ל"תפקידים", אני הייתי האמרגן שמתפקידו לשכנע את בצלאל להתמודד מול גברתני הפלוגה בהורדות-ידיים. בהתחלה לא חסרו מתמודדים. בצלאל, כמו בצלאל, נשאר תמיד צנוע ושקט אחרי כל ניצחון. לעיתים הוא היה מחביא חיוך קטן, חיוך של בצלאל ולא יותר. לא קריאת ניצחון, לא הנפת ידיים, בטח שלא שמחה לאיד. אני התמלאתי גאוות יחידה. לא קרה שבצלאל הפסיד ולו פעם אחת בהתמודדויות הללו. עם הזמן התמעטו המועמדים עד שהגעתי למצב של חוסר תעסוקה בהעדר מתמודדים.

בעוד שכולנו הקפדנו לשמור על חגור תקני, אצל בצלאל היה פאוצ' נוסף ובו מיני עזרים שמתוכם הוא היה שולף אלתור שבכוחו היה לתת פתרון לשעת הצורך. החבל האישי שלו היה ארוך יותר ממה שנדרש, תמיד נמצא אצלו גליל של פלגלית, אולר, מיני דבקים ועוד

'הפתעות' שבכוחן לחלץ חייל מצרה. כל כלי-נשק אויב שהגיע לידיהם היה מפורק על ידו לגורמים, נבחן ומורכב כשהוא נקי ומוכן לירי. אנחנו היינו לומדים את מסלול הניווט, הוא היה קורא את המפה כמה ק"מ מימין ומשמאל לנתיב.

לא רק באוהל הסיירים חלקנו. בניוטי חוליות היינו תמיד ביחד, נוהג שנמשך מאוחר יותר גם לאחר שחזרנו ל"חרוב". הניווט עם בצלאל לא הסתכם במעבר מהיר על פני כל נקודות-הציון והגעה עם הראשונים. הפרס הגדול של הגעה מוקדמת היה בתנומה שאפשר לשקוע בה עד שמגיעים האחרים. המשמעות של ניווט אתו הייתה גם בזה שצריך לעצור מפעם-לפעם לרגע, להתרשם מהנוף ואפילו לקחת פסק-זמן ולשבת מול מראה שריגש אותנו. לנווט אתו זה אמר שמפעם לפעם הוא היה צריך להגדיר צמח מעניין או לעקוב אחרי ציפור נדירה. מצד שני בצלאל לא היה האיש שאתו אפשר היה "לסבן" בניווט, לפסוח על נקודת-ציון. הוא לא היה "סבון", הוא לא פחד. זו הבושה האישית, שהרי "נותנים בנו אמון", כך אמר. זה היושר הפנימי שלו (וחוץ מזה, בצלול היה עקשן ומי בכלל רצה להתמודד מולו).

להתנהלותו העצמאית של בצלאל היו ככל הנראה השלכות חברתיות מבית, אבל הוא לא סיפר לנו עליהן. הביטוי החיצוני היחיד שהיה יכול לשמש כאות, אבל אנחנו היינו קהים מלראות, היה בכך שהוא לא זכה לקבל חבילות מהקבוצה, כמו כל שאר בני מחזורו, אלא משלוחים מהמשפחה. אנחנו לא התעניינו ב'שולח', רק בתוכן. אנחנו התעניינו רק בתכולה שבה זכינו. כשבצלאל היה יוצא לחופשת סוף-שבוע היינו מחכים לחזרתו, כי ידענו שידיו יהיו מלאות בעוגות שמרים טעימות שכל-כך אהבנו ושהוכנו על-ידי אמא חנה.

היום קשה לדמיין את החיפזון שהיה בשאיפה להשלים משימות חיוניות מהר ככל האפשר, מיד בתום מלחמת "ששת הימים". משימה שכזו הייתה נחלתה של "חרוב" ביוני 1967. רק מי שחווה את הפינוי המהיר של סיני אחרי מבצע "קדש" ב – 1956 - חשש שכך יהיה גם הפעם הזאת. צוותים של "חרוב" חברו לאנשי מקצוע מח"א, על מנת לבדוק את המעברים על הירדן, למקרה שהצבא יזדקק להם. עבודה של שעות על גבי שעות באבטחת הבודקים, יציאות מוקדמות וחזרות מאוחרות לבסיס. נסיעה מהירה, חיפזון, עייפות מצטברת, מתישה. עוד יום ארוך עמד לפני סיום. בצלאל מפקד על ג'יפ, הג'יפ סטה מהדרך.

ה - 23 ליוני 1967 ט"ו בסיון תשכ"ז היה יום שישי בשבוע. חיכיתי לבצלאל שיחזור מהמשימה. ביום שישי מסיימים הכל מוקדם יותר. הכל כבר היה מוכן אצלי ליציאה הביתה. כל הכביסה המלוכלכת, כל התיק ארוז. ורק חיכיתי שבצלאל יחזור, שנצא ביחד. זה היה די נדיר שאנחנו יוצאים ביחד. בדרך כלל כשאחד מאתנו יצא האחר נשאר בכוננות או בפעילות. הזמן התארך, השעה התאחרה, ידעתי שבשביל בצלאל מרגע מסוים לא תהיה כלל יציאה הביתה שכן הוא עלול לחלל את השבת. כרגיל, שנינו התגוררנו באותו החדר. על המיטה שלו נשאר מכתב באמצע כתיבתו.

אבל בצלאל לא חזר.

מאז עברו כבר יותר מארבעה עשורים ועם הזמן נוצרה מסורת ואנחנו החברים של בצלאל מ"חרוב" עם בנות הזוג מגיעים מדי שנה לקבוצת יבנה בחג החנוכה, להדלקת נרות עם חנה אמו ובני המשפחה.